

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LESZNIE
ZA 2017 ROK**

I. Ramy prawne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie jest jednostką organizacyjną Gminy Leszno, działający w szczególności na podstawie;

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1938),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390,),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697),
- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065,)
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1952)
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r., poz. 489)
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017 r., poz. 220 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r., poz. 1832)
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 17 listopada 2016 r. o wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 z późn. zm.)

II. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej

Celem działania Ośrodka jest rozpoznawanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek powinien w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, jak również zapobiegać powstawaniu nowych problemów społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej. Ośrodek organizuje pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

które zamieszkują na terenie gminy Leszno. w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych ról.

Zgodnie z zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności przy wystąpieniu co najmniej jednego z powodów;

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,

8. potrzeby ochrony macierzyństwa,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w Rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
11. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
12. alkoholizmu i narkomanii,
13. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
14. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. **Dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie jest to kwota 514 zł.**

Świadczenia pomocy społecznej udzielane były na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego oraz z urzędu. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej następowało w formie decyzji administracyjnej. Wyjątek stanowiły m. in. świadczenia w postaci pracy socjalnej i poradnictwa. Wydawanie decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia z pomocy społecznej wymagało, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, każdorazowo przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzał pracownik socjalny w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny w celu ustalenia sytuacji materialnej, rodzinnej, zdrowotnej.

Do zadań Ośrodka realizowanych w 2017 roku należało w szczególności;

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków specjalnych celowych,
- udzielanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- świadczenie usług opiekuńczych,
- dożywianie dzieci,
- przyznawanie pomocy w naturze,
- udzielanie schronienia,
- wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- sprawianie pogrzebów,
- wydawania decyzji kierujących do domu pomocy społecznej,
- realizowanie zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych,
- udział w opracowaniu gminnego programu przeciwdziałania przemocy,
- udział w przygotowaniu corocznej oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Leszno.

Ponadto Ośrodek zapewnił obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Leszno oraz udział swych przedstawicieli w pracach Zespołu.

W realizacji zadań Ośrodek współdziałał z organami administracji rządowej, samorządowej, stowarzyszeniami, jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej.

W 2017 r. podobnie jak w latach ubiegłych, pracownicy Ośrodka systematycznie podnieśli swoją wiedzę, umiejętności korzystając z szeregu bezpłatnych i odpłatnych szkoleń doskonalących warsztat pracy. Pracownicy skorzystali ogółem z 14 różnorodnych tematycznie form doskonalenia zawodowego tj; szkolenia, wykłady, warsztaty, konferencje, seminaria.

II. Zadania realizowane w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

1. Formy pomocy

1.1 Świadczenia pieniężne

Zasilek stały – zadanie własne gminy, dotowane ze środków budżetu państwa. Świadczenie to przysługuje na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej. Przyznawane były osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Zasilek ustala się w wysokości;

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej o dochodem tej osoby,
- w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Tą formą pomocy zostało objętych **33 rodziny tj. 37 osób w rodzinach**. Na tę formę pomocy została wydatkowana kwota **186 047zł.** z dotacji celowej.

Maksymalna kwota zasiłku stałego wynosiła 604 zł, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne – przysługuje osobie bezdomnej objętej indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, osobie pobierającej zasilek stały. Warunkiem objęcia ubezpieczeniem i opłacenia składek jest niepodleganie tej osoby obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Zasiłki okresowe – zadanie własne gminy dotowane ze środków budżetu państwa. Świadczenie przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Kwota ustalonego zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W 2017 r. zasiłki okresowe przyznawane były dla **7 rodzin** ze względu na występujące bezrobocie, długotrwałą chorobę i niepełnosprawność. Wydanych zostało 24 **świadczeń na kwotę 6 341 zł** w tym, z środków **własnych** wydatkowano kwotę **1 341 zł** oraz z **dotacji** w kwotę **5 000 zł**. Pomoc ta była przyznawana na zakup żywności lub na pokrycie kosztów bytowych.

Zasiłki celowe i w naturze – zadanie własne gminy. Jest to świadczenie fakultatywne, przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany również w formie biletu kredytowego oraz na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego. W tym przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. **W 2017 r.** wydano **83 decyzje administracyjne** przyznające w/w pomoc, z których skorzystało **82 rodziny** w tym 137 osoby w rodzinach na ogólną kwotę **102 585 zł**. Świadczenia przyznane w formie zasiłków celowych przyznane były przede wszystkim na; zakup żywności, opał, kosztów leczenia oraz kosztów mieszkaniowych,

Specjalny zasiłek celowy – zadanie własne gminy. Jest świadczeniem przysługującym na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej; może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe – w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. **W 2017 r.** przyznano pomoc w/w formie dla **11 osób** w łącznej kwocie **7 900 zł**.

Zasiłek celowy zwrotny - zadanie własne gminy. Świadczenie to może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale pod warunkiem zwrotu. W przypadkach wyjątkowych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie w całości lub części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej na wniosek osoby zainteresowanej lub pracownika socjalnego może odstąpić od żądania takiego zwrotu. **W 2017 r.** zostało wydanych **6 decyzji** administracyjnych przyznających bezzwrotną pomoc. Na tę formę pomocy wydatkowano kwotę w wysokości **2 850 zł**. W powyższych przypadkach, Kierownik Ośrodka przyznając pomoc odstąpił od żądania zwrotu udzielonej pomocy.

1.2.Świadczenia niepieniężne

Usługi opiekuńcze –zadanie własne gminy. Świadczone są w miejscu zamieszkania osoby i obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze świadczone są osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych uzasadnionych przyczyn wymagają pomocy osób drugich. Usługi opiekuńcze mogą być świadczone również osobom, które wymagają pomocy innych osób a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. W decyzji o przyznaniu świadczeń opiekuńczych określa się ich zakres, okres świadczenia, wysokość odpłatności, która ponosi świadczeniobiorca, albo przyznaje się te świadczenia nieodpłatnie.

Usługi opiekuńcze przysługują nieodpłatnie świadczeniobiorcom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej (634 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej, 514 zł na osobę w rodzinie). **W 2017 r. tą formą pomocy zostało objętych 8 osób na łączną kwotę 73 261 zł.**

Sprawianie pogrzebu - zadanie własne gminy. Sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym jest zadaniem własnym, obowiązkowym gminy na terenie, której zamieszkiwała osoba zmarła. **W 2017 r. był sprawiony jeden pogrzeb na kwotę 2 640 zł.**

Gorący posiłek - zadanie pokrywane zarówno ze środków własnych gminy, jak i z budżetu państwa poprzez realizację rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Pomoc w postaci gorącego posiłku może być przyznana bezpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego. Pomoc w formie posiłku może być przyznana dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, alkoholizmowi, lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku. Pomoc może być udzielona w formie gorącego posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup żywności. **W 2017 r. z programu skorzystało 81 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie gminy Leszno. Ogólna kwota wydatkowana na tą formę pomocy wyniosła 47 392 zł w tym z dotacji 12 000 zł i ze środków własnych 35 392 zł**

Skierowanie do Domu Pomocy Społecznej – zadania finansowane ze środków własnych gminy. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. **W 2017 r. w DPS –ach ogółem przebywało 6 osób. Na opłatę za pobyt w DPS dla 6 osób została wydatkowana kwota w wysokości 180 813 zł.**

Schronienie – zadanie finansowane ze środków własnych. Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenia schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo schronisku dla bezdomnych. Osoby bezdomne z terenu naszej gminy, miejsce schronienia mają zapewnione na podstawie zawartego Porozumienia o współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu „Mar-Kot” z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim. **Z tej formy pomocy w 2017 r. skorzystały 2 osoby bezdomne. Gmina pokryła koszt ich pobytu w wysokości 10 641 zł**

III. Działalność pracowników socjalnych

Praca socjalna

Jednym z głównych zadań w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie przez pracowników socjalnych – pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy każdej rodziny zgłaszającej się o pomoc. Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adopcję w zmieniających się warunkach życia. Jej

ostatecznym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowaniem własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych do egzystencji godnej człowieka.

Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może pomóc, pod warunkiem, że osoba sama zaangażuje się w proces zmian. Pracownik socjalny często pełni rolę „doradcy” będąc po części psychologiem, prawnikiem, pedagogiem, czy tylko po prostu cierpliwym słuchaczem. Ośrodek zatrudnia trzech pracowników socjalnych, w tym dwóch starszych pracowników socjalnych oraz jednego pracownika socjalnego jako specjalistę pracy socjalnej. W 2017 r. ogółem 107 osoby w 262 rodzinach zostały objęte pracą socjalną.

1. Wywiady środowiskowe

Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzają pracownicy socjalni w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób lub rodzin ubiegających się i korzystających z pomocy społecznej, w tym również na potrzeby jednostek organizacyjnych z tereny gminy. Wywiady środowiskowe mogą być przeprowadzone także w sytuacji, gdy inne przepisy tak stanowią.

W 2017 r. pracownicy socjalni przeprowadzili wywiady w sprawie; udzielenia pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, umorzenia świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, oddłużenia czynszu, na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, na potrzeby Sądu Rejonowego w Grodzisku Maz..

2. Niebieska karta

Pracownicy socjalni w swojej pracy posługują się kwestionariuszem „Niebieska Karta – Pomoc Społeczna”. W ramach swoich kompetencji i zdań pracownik socjalny:

- 1) w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do Policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy,
- 2) w przypadku podejrzenia popełnionego przestępstwa powiadamia organy ścigania,
- 3) uruchamia działania związane z interwencją kryzysową (poradnictwo prawne, psychologiczne, pomoc przy znalezieniu schronienia),
- 4) przygotowuje przestronny plan pomocy i udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy,
- 5) monitoruje efekty podjętych działań,
- 6) współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami pomocowymi w danej sprawie.

3. Kontrakt socjalny

Pracownik socjalny kieruje się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, jakie ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to również określa uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym, kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc. Odmowa zawarcia lub niedotrzymanie postanowień kontraktu przez osobę lub rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W 2017 r. zostało założonych 3 kontrakty.

III. Inne formy pomocy realizowane przez OPS

Dbając o najbardziej potrzebujących, we współpracy ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Łubcu prowadzonym przez Stowarzyszenie „Przyłącz Się Do Nas” w Bramkach, przystąpiliśmy do Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 (PO PŻ) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym.

Pomoc w ramach Programu kierowana jest do tych osób, które z powodów niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie lub rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych. Jeden raz w miesiącu wydawane są produkty żywnościowe (kasze, makarony, dżemy, mleko, olej, konserwy mięsne i rybne, przecier pomidorowy, soki) w ilości 10 kg na jedną osobę w rodzinie. Z tej formy wsparcia w **2017 r. skorzystało 70 rodzin**. Ponadto zostały zorganizowane warsztaty kulinarno-ekonomiczne przez Bank Żywności SOS w Warszawie, które odbyły się w ŚDS w Łubcu dla osób uczestniczących w Programie.

W 2017 r. Ośrodek Pomocy Społecznej z okazji Świąt Bożego Narodzenia **zakupił 22 paczki dla dzieci, które uczęszczają do świetlicy „Promyk” na łączną kwotę – 2 000 zł.**

W ramach ponownego uczestnictwa w akcji „Szlachetnej paczki” Ośrodek Pomocy Społecznej **wytypował 15 rodzin, które wyraziły chęć objęcia wsparciem.**

IV. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.

W 2017 r. poprzez udział w Programie asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, której organizatorem było Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, OPS pozyskał środki finansowe na zatrudnienie asystenta rodziny w wysokości 12 500 zł. Środki własne były wydatkowane w kwocie 12 500 zł. Pozyskane środki pozwoliły na zatrudnienie jednego asystenta rodziny na okres od lutego do grudnia 2017 r. Swoim wsparciem obyło 15 rodzin, w tym 6 rodzin były skierowane do asystentury przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Maz. – Wydział Rodzinny i Nieletnich i 2 rodziny były skierowane na wniosek pracownika socjalnego. Do zadań asystenta rodziny w szczególności należało; udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, problemów psychologicznych, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin a także współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Asystenci rodziny byli w stałym kontakcie ze szkołami, policją, służbą zdrowia, pracownikami socjalnymi, kuratorami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Sądem Rejonowym w Grodzisku Maz, oraz innymi instytucjami. Należy podkreślić, że czas pracy asystentów z rodzinami zaowocował, zgodnie ze sprawozdaniami z półrocznej pracy asystentów rodziny, zwiększonym poczuciem odpowiedzialności rodziny oraz umiejętności rozwiązywania problemów, odbudowanie poczucia wartości rodziny oraz współodpowiedzialności za sytuację bytową rodziny, zaktywizowanie rodziny do podjęcia próby poprawy swojej sytuacji życiowej, odbudowanie „zdrowych” relacji rodzinnych, większa motywacja w podejmowaniu decyzji oraz docenianie postępów. Poprzez współpracę z asystentami rodzin, dodatkowo udzielono wsparcia w formie zasiłków celowych oraz okresowych a także w formie rzeczowej oraz dożywiania dzieci w szkołach. Zgodnie z zapisem art. 191 u. 9 i 10 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w związku z ponoszeniem odpłatności za 9 dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w 2017 r. OPS poniósł koszty w wysokości **41 086,32 zł.** W stosunku do 3 rodzin wystąpiono do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Grodzisku Maz. o zmianę orzeczenia w zakresie zobowiązania do współpracy z asystentem rodziny, w związku

z osiągniętymi celami współpracę zakończono z 1 rodziną, ze względu na brak efektów we współpracy z asystentem rodziny z 2 rodzinami zakończono współpracę.

V. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Leszno w 2017 r.

1. liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego - w 2017 roku odbył się 4 posiedzenia ZI, na których nieobecni byli przedstawiciele NZOZ Medicor Zaborów.

2. liczba przekazanych „Niebieskich Kart” do przewodniczącej Zespołu – od stycznia do grudnia 2017 r wpłynęło 9 NK. Procedurą zostało objętych 8 rodzin, w tym w jednej rodzinie były założone 2 NK. W 7 przypadkach procedurę NK wszczęła policja, 1 oświata i 1 OPS. Odnotowano 8 osób doświadczonych przemocą w tym; 7 kobiet i 1 mężczyzna. Na spotkaniach grup roboczych wypełniono 4 formularze NK – C (z ofiara przemocy) oraz 6 formularzy NK – D (ze sprawca przemocy). Ponadto, kontynuowano 7 procedur NK z poprzednich okresów.

3. liczba powołanych grup roboczych – powołano 8 grup roboczych, odbyły się 26 spotkania grup roboczych, w tym; przedstawiciele oświaty uczestniczyli w 7 grupach roboczych, kuratorzy sądowi – w 3 grupach roboczych, przedstawiciele GKRPA, Policji i OPS-u, w każdej grupie roboczej.

4. działania wobec sprawców przemocy – 8 sprawców przemocy zamieszkuje wspólnie z osobą doznającą przemocy, wobec 2 sprawców toczyło się postępowanie karne – 1 postępowanie umorzono, 1 sprawca przebywa w zakładzie karnym, 4 sprawców nie podjęło współpracy z ZI (nie zgłosili się na wezwania na grupy robocze).

W 2017 r. nie było przypadków odebrania dzieci z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu rodzinie w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. Zostało zakończonych 11 procedur NK, do kontynuacji pozostało 5 procedur NK z poprzednich okresów.

VI. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych działań podejmują na bieżąco współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzoną z osobą/rodziną.

Ośrodek współpracuje z **Powiatowym Urzędem Pracy** w Błoniu. Dzięki współpracy z PUP posiadamy lepszy dostęp do informacji dotyczących organizowanych programów aktywizacji osób bezrobotnych oraz oferowanych miejsc pracy.

Współpraca z Urzędem Gminy dotyczy pomocy merytorycznej oraz pomocy w załatwianiu różnych spraw naszych klientów. Są to sprawy dotyczące przydziału mieszkań z zasobów gminy, kwestii związanych z podatkami czy wydanie dokumentów. Szczególnie ważna jest dla nas dobra współpraca z Gminną komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Społecznej. Od lat Ośrodek prowadzi ścisłą współpracę z PCPR będącymi podobnie jak Ośrodek jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Z tego też względu działalność Ośrodka uzupełniana jest przez działalność PCPR. Dotyczy ona między innymi ustalania stopnia niepełnosprawności i zaliczania do osób niepełnosprawnych, umieszczania do domów pomocy społecznej, udzielania informacji o warunkach otrzymania pomocy dla osób niepełnosprawnych z PFRON.

Współpraca z Sądem Rejonowym w Grodzisku Maz. Dotyczy ona podejmowania działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej rodzin z problemami. Polegają one na informowaniu o niepokojących sytuacjach w rodzinach stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego funkcjonowania. Szczególnie ważna jest kwestia zaniedbań i przemocy w rodzinach z małoletnimi dziećmi. Ważnym elementem jest współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi.

Współpraca z Komisariatem Policji w Lesznie. Polega na wzajemnym informowaniu się o środowiskach i miejscach stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa zarówno dla osób w nich przebywających jak i najbliższego otoczenia, szczególnie dotyczy to problemu przemocy w rodzinie, procedury „Niebieskiej Karty”.

Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Łubcu. Placówka jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzonym przez Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się Do Nas”. Dotyczy zapewnienia oparcia społecznego osobom chorym psychicznie, mającym trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem pozwalającego na zaspakajaniu ich podstawowych potrzeb życiowych usamodzielnienia i integrację społeczną. Z terenu gminy Leszno do ŚDS uczęszcza 8 uczestników.

VII. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny i składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz dodatki mieszkaniowe. Świadczenie wychowawcze 500+.

Świadczenia rodzinne obejmują: zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze; zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka.

1. Wydatki na świadczenia rodzinne kształtowały się następująco;

- 1) Zasiłki rodzinne - 573 340,00 zł dla 290 rodzin
- 2) Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu;
  - a) Urodzenia dziecka - 18 000,00 zł
  - b) Urlopu wychowawczego - 98 507,00 zł
  - c) Samotnego wychowania dziecka - 33 831,00 zł
  - d) Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego -27 6000,00 zł
  - e) Z rozpoczęcia roku szkolnego – 29 243,00 zł
  - f) Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 40 192,00 zł
- 3) Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej - 93 100,00 zł
- 4) Zasiłki pielęgnacyjne - 317 934 zł dla 192 rodzin
- 5) Świadczenia pielęgnacyjne - 583 656 zł dla 40 rodzin
- 6) Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka - 54 000 zł dla 54 rodzin
- 7) Świadczenie rodzicielskie – 131 947 zł dla 27 rodzin
- 8) Zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej – 6 240 zł dla 1 rodziny
- 9) Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego od osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne - 158 786 zł.

W 2017 r. po weryfikacji złożonych wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych w związku ze zmianą sytuacji dochodowej rodzin, odzyskano kwotę w wysokości 6 585,00 zł jako świadczeń nienależnie pobranych.

2. **Fundusz alimentacyjny** – na ta formę pomocy wydatkowano kwotę w wys. 341 350,00 zł – w związku z realizacją wypłat świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego dla 41 rodzin (68 osób). Ośrodek prowadzi postępowania zmierzające do wyegzekwowania należności od dłużników alimentacyjnych. W ramach podejmowanych działań przeprowadzane są wywiady potwierdzające sytuację majątkową, rodzinną i zawodową dłużnika alimentacyjnego, jest stała współpraca z komornikami sądowymi mająca na celu zwiększenie skuteczności egzekucji zaległości, z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych. W wyniku w/w działań w 2017 r. od 77 dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano należności w wysokości 92 633,57 zł w tym 75 877,96 zł została przekazana do budżetu państwa, a kwota w wysokości 16 55,61 zł została przekazana na dochody własne gminy wierzyciela i dłużnika alimentacyjnego.

Ponadto sporządzono **3 wnioski** do Powiatowego urzędu Pracy o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych, wszczęto **5 postępowań** w sprawie uznania dłużników alimentacyjnych za uchylanie się od zobowiązań alimentacyjnych, wydano **3 decyzje** uznające dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz wydano **41 wniosków** o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez właściwego komornika sądowego.

3. Świadczenie wychowawcze 500+.

Rządowy program Rodzina 500+ ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane świadczenie ma posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program w swoim założeniu poza poprawą sytuacji rodzin ma również przyczynić się do zwiększenia dzietności. Zasiłek przysługuje na dziecko do momentu ukończenia 18-stego roku życia. Świadczenie wynosi 500 zł miesięcznie. Przysługuje na drugie i każde kolejne dziecko, bez względu na osiągnięte dochody rodziny. Pobieranie świadczenia na pierwsze dziecko jest możliwe pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego, które określają warunki programu 500+. Zasiłek na pierwsze dziecko można otrzymać w przypadku, gdy dochód na członka rodziny nie przekracza 800 zł lub nie większego niż 1200 zł na członka rodziny, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne. Pieniądze na wypłatę świadczeń oraz na finansowanie kosztów obsługi programu pochodzą z budżetu państwa w formie dotacji celowej. Program wszedł w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r.

W 2017 r. przyjęto **ogółem 900 wniosków** o przyznanie świadczenia wychowawczego w tym; **659 w wersji papierowej i 205 w wersji elektronicznej**. Wydano **915 decyzji** administracyjnych dla **816 rodzin w tym dla 1121 dzieci**. Świadczenie na pierwsze dziecko było wypłacone dla **545 rodzin na drugie i kolejne dla 269 rodzin**. Po weryfikacji złożonych wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego w **10 wnioskach**, w związku ze zmianą sytuacji dochodowej, stwierdzono, że świadczenia te były nienależnie pobrane w **wysokości 9 989,58 zł**.

- 4. Dodatki mieszkaniowe.** W 2017 r. zostało wypłaconych **159 dodatków mieszkaniowych na kwotę 27 205,74 zł** z tego z **zasobów gminnych 33 dodatków mieszkaniowych w kwocie 5 511,14 zł, wspólnoty mieszkaniowej 21 dodatków mieszkaniowych w kwocie 2776,72 zł, TBS 73 dodatki mieszkaniowe w kwocie 15 319,71 zł, inne zasoby 33 dodatki mieszkaniowe w kwocie 3598,17 zł**. Od 1 stycznia 2014 r. odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1095), ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 984), ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn.zm). Zgodnie z ustawą, odbiorca wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii. W 2017 r. z dodatku energetycznego skorzystało **7 rodzin na ogólną kwotę 879,61 zł**.

5. „Karta rodziny 3+” oraz „Karta Dużej Rodziny”

Od kwietnia 2014 r. Gmina Leszno zgodnie z podjętą Uchwałą Nr XLII/272/2014 Rady Gminy Leszno z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie podjęcia działań zmierzających do polepszenia

warunków życiowych Rodzin Wielodzietnych zamieszkałych na terenie Gminy Leszno, przystąpiła do Programu „Gmina dla Rodziny”. Programem zostały objęte rodziny, zamieszkujące teren Gminy Leszno i mające na utrzymaniu troje i więcej dzieci do 18 roku życia lub 24 roku życia, jeśli dziecko uczy się lub studiuje. Aby skorzystać z Programu należy wyrobić bezpłatną Kartę 3+. W 2017 r. zostało wydanych **603 karty dla 116 rodzin**. Koszty jakie poniosła Gmina na realizację powyższej uchwały, wyniosły **33 254,67 zł**.

W związku z realizacją rządowego programu „Karty Dużej Rodziny” dla rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie Gminy Leszno zostało wydanych **109 kart dla 23 rodzin**.

VIII. Podsumowanie

Źródła finansowania

- Środki zlecone – 9 646 225,06 zł
- Środki własne - 1 311 125,37 zł

Domy pomocy społecznej	180 813, 19 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	32 040,02 zł
Pomoc rzeczowa, zasiłki celowe i okresowe, schronienie	125 325,93 zł
Zasiłki stałe	188 404,53 zł
Usługi opiekuńcze	91 543,01 zł
Dożywianie	47 392,00 zł
Pieczą zastępczą	41 086,32 zł
Asystent rodziny	25 000,00 zł
Karta Dużej Rodziny	285,42 zł
Świadczenia rodzinne i Fundusz alimentacyjny	2 610 130,20 zł
Świadczenie wychowawcze „500+”	7 019 925,04 zł
Bieżąca działalność	595 404,77 zł
Razem	10 957 350,43 zł

Dodatki mieszkaniowe – 27 205,74 zł, dodatek energetyczny - 897,15 zł i „Karta 3+” – 33 254,67 zł – środki finansowe na realizację powyższych zadań, ujęte są w planie finansowym Urzędu Gminy Leszno.

IX. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

1. Rozeznanie możliwości rozwiązania instytucjonalnego wsparcia osób starszych w środowisku domowym i poza domem.
2. Kontynuacja realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie gminy Leszno poprzez pracę Zespołu Interdyscyplinarnego oraz poprzez pracę Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie.
3. Podniesienie skuteczności systemu pomocy społecznej poprzez stosowanie, wobec większej liczby klientów, narzędzia jakim jest kontrakt socjalny, którego celem jest zintensyfikowanie działań w kierunku zmiany postaw klientów, ku zwiększeniu ich aktywności i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.
4. Rozeznanie możliwości tworzenia i realizacji projektów socjalnych nakierowanych na pracę z rodziną i dzieckiem oraz potrzeba zatrudnienia na etat asystenta rodziny.

5. Rozwijanie profesjonalnej pomocy prowadzonej w formie systematycznej pracy socjalnej z klientami pomocy społecznej.
6. Prowadzenie odpowiedniej polityki kadrowej służącej utrzymaniu dobrej jakości obsługi klientów oraz prawidłowej realizacji bieżących zadań, obejmującej m. in. zatrudnienie asystentów rodzinnych, szkolenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry.